

Kaj je Eurydice?

Naloga omrežja Eurydice je seznaniti in razumeti, kako so urejeni in kako delujejo različni izobraževalni sistemi v Evropi. Omrežje pripravlja opise nacionalnih izobraževalnih sistemov, primerjalne tematske študije, kazalnike in statistične podatke. Vse publikacije Eurydice so brezplačno na voljo na spletišču Eurydice ali jih lahko naročite v tiskani obliki. Eurydice s svojim delom spodbuja razumevanje, sodelovanje, zaupanje in mobilnost tako na evropski kot mednarodni ravni. Omrežje sestavljajo nacionalne enote v Evropskih državah, koordinira ga Izvajalska agencija EU za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo. Več informacij o omrežju Eurydice najdete na <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>

Študija

Izobraževanje in usposabljanje odraslih v Evropi: povečanje dostopa do priložnosti za učenje (Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities) je objavljena v angleščini na spletišču Eurydice [http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic reports_en.php](http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_reports_en.php)

Tiskane izvedbe študije

lahko naročite na:
eacea-eurydice@ec.europa.eu

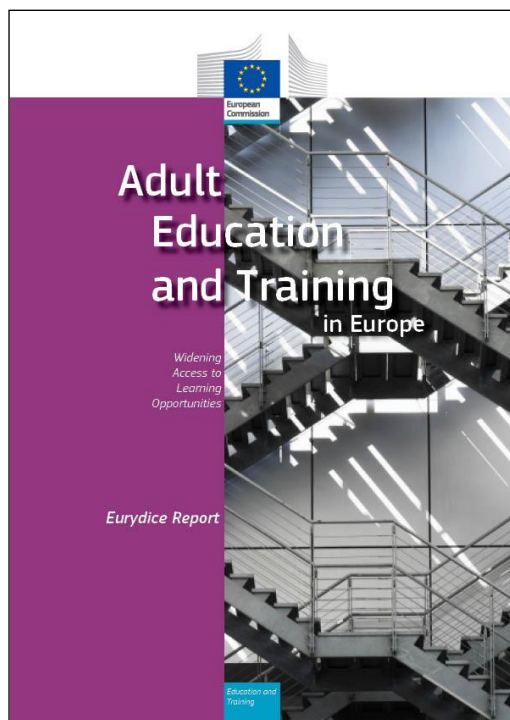
Oseba za stike

Wim Vansteenkiste,
Communication and
Publications:
+32 2 299 50 58

Poudarki Eurydice

Izobraževanje in usposabljanje odraslih v Evropi: povečanje dostopa do priložnosti za učenje

Kako izobraženi so odrasli v Evropi? Kako bralno, matematično in računalniško pismeni so odrasli v Evropi? Ali imajo vsi odrasli enake možnosti za vseživljenjsko učenje? Podatki, ki nudijo odgovor na ta vprašanja, so izhodišče za poročilo Eurydice *Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities*, ki preslikava stanje izobraževanja in usposabljanja odraslih v Evropi.

Poročilo, ki je zasnovano na prednostnih nalogah prenovljenega evropskega programa za izobraževanje odraslih (2011), je usmerjeno na politike in ukrepe za zagotavljanje zadostnega dostopa do priložnosti za učenje odraslim, katerih spretnosti in izobrazba ne zadostujejo trenutnim potrebam na

trgu delovne sile oziroma družbenim potrebam. S tem poročilo proučuje širšo perspektivo, pri čemer upošteva več med seboj povezanih področij. Poročilo na začetku predstavlja izbor kazalnikov o izobraževanju in usposabljanju odraslih, nato pa proučuje stanje nacionalnih politik in zavez za izobraževanje odraslih, glavne vrste javno subvencioniranih programov, prožnost učenja in poučevanja ter različne možnosti napredovanja na višjo raven izobraževanja, pobude za pomoč, svetovalne storitve in tudi namensko finančno pomoč.

V poročilu so zbrani podatki o 35 nacionalnih izobraževalnih sistemih, ki so 32 evropskih državah (vse države članice EU ter Islandija, Liechtenstein, Norveška in Turčija). Poročilo temelji na več virih podatkov, glavni vir podatkov pa so informacije, ki jih je zbralo omrežje Eurydice v letu 2014. Poleg informacij Eurydice so v poročilu zajeti tudi statistični podatki mednarodnih raziskav in rezultati več raziskovalnih projektov.

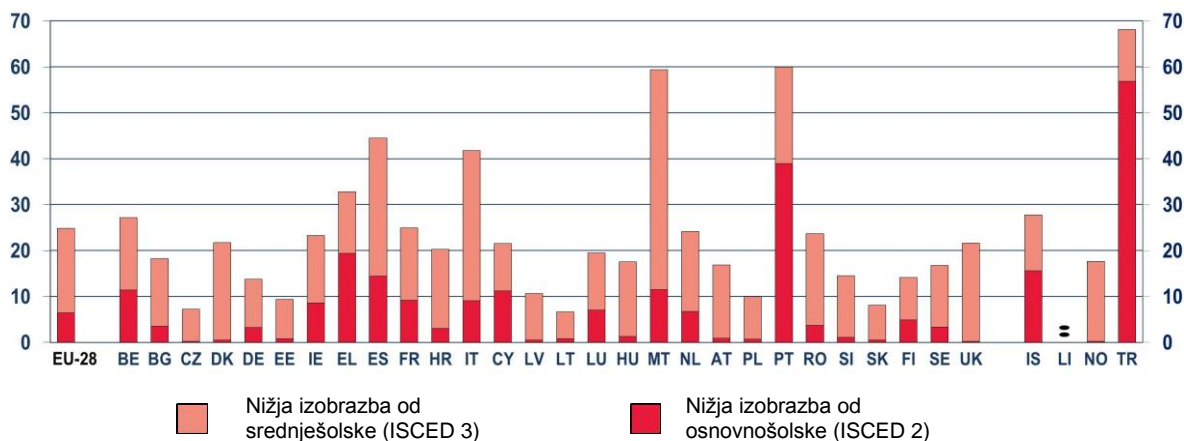
V poudarkih je kratek povzetek izbranih tem, obravnavanih v poročilu.

Okoli 70 milijonov odraslih v Evropi nima niti srednješolske izobrazbe

Ena od možnosti, kako ocenimo znanja in spretnosti, ki so na voljo evropskemu gospodarstvu, je dosežena izobrazba odraslih v Evropi. Po statističnih podatkih, ki so na voljo, vsaka četrta odrasla oseba v EU, stara 25–64 let (to je okoli 70 milijonov ljudi), nima formalne izobrazbe, višje od osnovnošolske, tj. nižje sekundarne. V to številko je všteti 20 milijonov

oseb, ki so izobraževanje opustile po končanem primarnem izobraževanju (op. prev.: v Sloveniji v primarno izobraževanje sodi 1.–6. razred osnovne šole). Največ odraslih oseb z nizko izobrazbo je v južnoevropskih državah. Obstajajo tudi pomembne razlike med generacijami; mladi odrasli imajo v povprečju bistveno višjo izobrazbo kot starejši.

Odrasli (25–64) z nižjo izobrazbo od srednješolske ali osnovnošolske (%), 2013

Vir: Eurostat (EU anketa o delovni sili LFS).

Približno vsak peti odrasli v Evropi je slabo bralno in matematično pismen in skoraj vsak tretji je zelo slabo digitalno pismen

Čeprav je dosežena izobrazba pomemben kazalnik človeškega kapitala v družbi, ni vedno verodostojno nadomestilo za merjenje spretnosti v različnih okvirih. Spretnosti, ki jih oseba pridobi v izobraževalnem sistemu, lahko zastarijo, če jih ne vzdržujemo; po drugi strani lahko osebe z nizko formalno izobrazbo osvojijo celo paleto spretnosti in znanj prek različnih življenjskih in delovnih izkušenj. S tem v zvezi raziskava OECD o kompetencah odraslih (PIAAC), ki meri ravni spretnosti pri odraslih, starih 16–65 let, odpira nov vidik primerjave človeškega kapitala med državami.

V 17 državah EU, ki so sodelovale v prvem delu raziskave, je bilo v povprečju 19,9 odstotka oziroma 23,6 odstotka odraslih slabo bralno oziroma matematično pismenih. Tako po podatkih raziskave PIAAC kot statističnih podatkih o informacijski družbi v EU (ISOC) je okoli 30 odstotkov odraslih v EU slabo digitalno pismenih. Po podatkih slednjega vira je skoraj polovica odraslih v Evropi prepričana, da njihova digitalna pismenost ne zadostuje za trenutne zahteve na trgu delovne sile.

Odrasli, ki najbolj potrebujejo izobraževanje in usposabljanje, imajo najmanj možnosti za vseživljenjsko učenje

Dejavnikov uspešnega vključevanja v izobraževanju in usposabljanju odraslih je več; predvsem so to izobrazba, zaposlitveni status, poklicna kategorija, starost ter spretnosti in znanja: odrasli z nizko izobrazbo ali brez izobrazbe, nizko kvalificirani delavci,

nezaposleni in ekonomsko nedejavni, starejši in najmanj usposobljeni se manj pogosto vključujejo v vseživljenjsko učenje. Z drugimi besedami – odrasli, ki najbolj potrebujejo izobraževanje in usposabljanje, imajo najslabše priložnosti za vseživljenjsko učenje.

Programi politike poudarjajo dostop do vseživljenjskega učenja najbolj ranljivih skupin, le redko pa določajo tudi cilje

Po podatkih Eurydice je podpora odraslim s nizkimi osnovnimi spretnostmi ali nezadostnimi kvalifikacijami običajno vključena v politični program posamezne države pogosto kot del politike izobraževanja in usposabljanja, vendar tudi kot del širših ekonomskih reform ali, bolj natančno, del strategij zaposlovanja. V političnih dokumentih so praviloma eksplicitno navedeni predlogi spodbujanja dostopa do izobraževanja in usposabljanja za učence iz različnih ranljivih skupin, redko pa so v njih določeni cilji, ki jih

želimo doseči. Torej, tudi če so urejeni procesi spremljanja in evalvacije, ti procesi povsod ne upoštevajo najpomembnejših vprašanj v zvezi z odraslimi z nizkimi osnovnimi spretnostmi oziroma nizko izobrazbo. In tu se postavlja vprašanje, ali resnično lahko z nacionalnimi strategijami in političnimi programi zagotovimo boljše priložnosti za vseživljenjsko učenje nizko kvalificiranim odraslim in drugim ranljivim skupinam. To področje je treba dodatno proučiti.

Več ovir preprečuje odraslim vključevanje v vseživljenjsko učenje – zaslužijo si, da jih politika sliši

Po podatkih raziskave o kompetencah odraslih so ovire, ki preprečujejo odraslim, da bi se vključili v vseživljenjsko učenje, pogosto povezane s časovno stisko, bodisi zaradi družinskih obveznosti bodisi zaradi delovnika; tudi finančne omejitve ali neizpolnjevanje "predpogojev" (npr. ustrezna vstopna izobrazba) so vzrok, da odrasli ne sodelujejo v vseživljenjskem učenju. Če pogledamo ovire, o katerih so poročali nizko kvalificirani odrasli (npr. odrasli z manj kot srednješolsko izobrazbo), se jih je v povprečju 21,8 odstotka sklicevalo na družinske obveznosti, zaradi katerih se ne

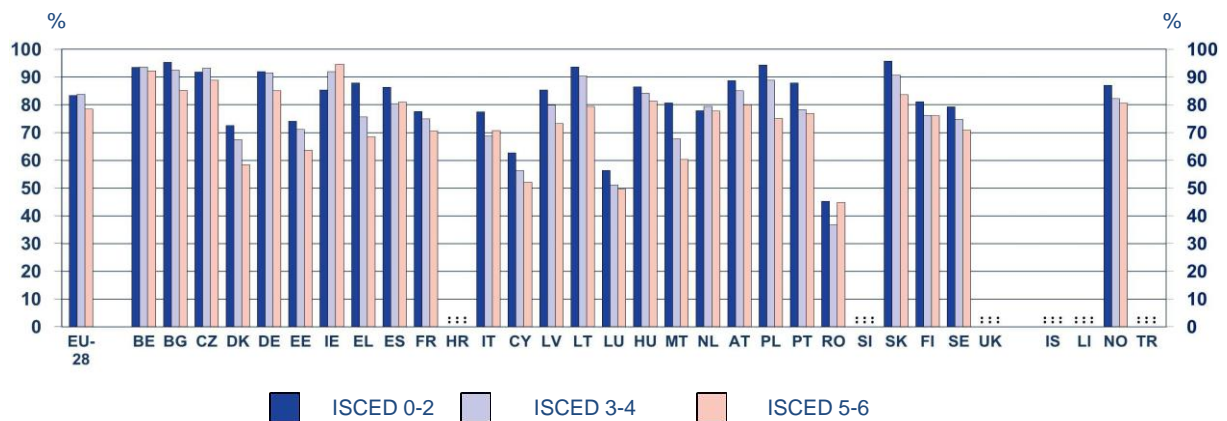
morejo izobraževati in usposablјati; 13,6 odstotka odraslih s težavo usklajuje izobraževanje in delovnik; 13,3 odstotka odraslih se sooča s finančnimi težavami in 7,1 odstotka jih je poročalo, da ne izpolnjujejo "predpogojev". Večja prilagodljivost oziroma prožnost programov (kot na primer učenje na daljavo, modularno izobraževanje in usposabljanje, alternativne vstopne poti ali preverjanje in potrjevanje neformalnega ali priložnostnega učenja) ter upoštevanje finančne dostopnosti sta dva vidika, ki ju politike morajo upoštevati.

Vzbuditi zanimanje odraslih za vseživljenjsko učenje in njegove prednosti, je eden od najpomembnejših izzivov

Okoli 80 odstotkov odraslih, ki niso vključeni v izobraževanje ali usposabljanje, ne izraža interesa za sodelovanje v organiziranih učnih dejavnostih. To kaže, da je pomanjkanje zanimanja najpogostejši vzrok, zakaj se odrasli ne izobražujejo ali usposablјajo. V tako rekoč

vseh državah ugotavljajo, da je pomanjkanje zanimanja bolj očitno pri odraslih, ki nimajo visokošolske izobrazbe, kot pri odraslih, ki jo imajo. Osebe z nižjo izobrazbo manj verjetno iščejo informacije o izobraževalnih priložnostih kot osebe z doseženo višjo izobrazbo.

Odrasli (25–64 let), ki se niso izobraževali in usposabljali ter niso izkazali zanimanja za participacijo (%), po najvišji doseženi izobrazbi, 2011

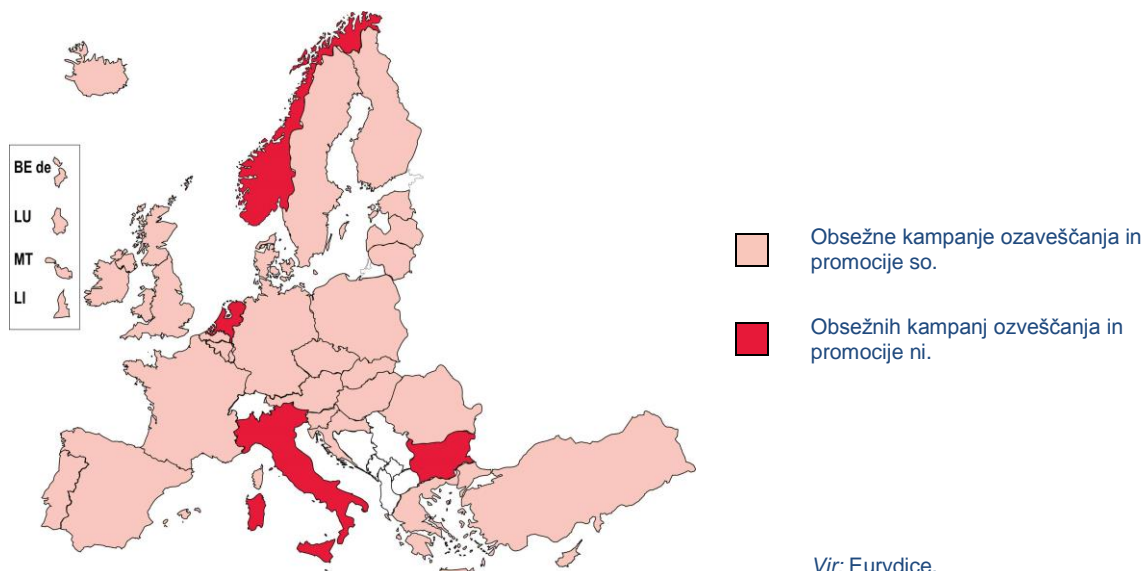
Vir: Eurostat (anketa o izobraževanju odraslih AES).

Pobude za promocijo so razširjene, vendar ne vemo veliko o tem, kako učinkovito vzbujajo pozornost pri ljudeh z nizko izobrazbo ali brez izobrazbe

Zaradi pomanjkanja zanimanja za vseživljenjsko učenje in omejenega iskanja informacij o učnih priložnostih na lastno pobudo je treba najti ustrezne načine, kako odrasle seznaniti s ponudbo, ki je na voljo, oziroma jih opolnomočiti, da bodo lahko sodelovali v procesu oblikovanja novih ponudb po meri.

Pristojni organi v večini držav so prepoznali nujnost ozaveščanja in spodbujanja odraslih, da se vključijo v vseživljenjsko učenje. V zadnjih petih letih so v večini držav izvedli večje kampanje za ozaveščanje in promocijo. Vendar le redki merijo učinek teh pobud na participacijo najbolj ranljivih skupin.

Kampanje ozaveščanja in promocije, usmerjene na odrasle, 2009–2014

Študija *Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities* je objavljena v angleščini na spletišču Eurydice: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_reports_en.php

Dodatne informacije: Eurypedia: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/eurypedia_en.php